

บทคัดย่อ

โครงการย่อยที่ 1

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษาศักยภาพเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในภูมิภาคตะวันตก
ชื่อโครงการวิจัยย่อย	การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหารในภูมิภาคภาคตะวันตก

โครงการย่อยที่ 1 การศึกษาศักยภาพเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในภูมิภาคตะวันตก มุ่งศึกษาศักยภาพของจุดสนใจทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อาหารในภาคตะวันตก และสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหารด้านอาหารไทยในพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก 8 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร เพื่อกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหารที่มีศักยภาพ โดยระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิด้านอาหารพื้นถิ่นและสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่นเกี่ยวกับอาหารและวิถีชีวิต และการสำรวจพื้นที่และจุดสนใจทางการท่องเที่ยวที่น่าสามารถนำเสนอเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านอาหาร ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอาหาร โดยใช้แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอนุรักษ์ การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณได้แก่การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คนที่มีต่อเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหาร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิและการสำรวจภาคสนาม พบอัตลักษณ์และความโดดเด่นของแต่ละพื้นที่แล้วจึงจะนำมากำหนดเป็นจุดสนใจทางการท่องเที่ยว พบว่าอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมอาหารในภาคตะวันตก สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ 1.จังหวัดที่มีพื้นที่ชายฝั่งติดทะเล ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจะมุ่งเน้นวัตถุดิบที่ได้จากทะเล 2. จังหวัดที่มีลุ่มแม่น้ำและภูเขา ได้แก่ ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรีและนครปฐม มุ่งเน้นวัตถุดิบที่ได้จากลุ่มแม่น้ำ ภูเขา และพื้นที่ทางการเกษตร และ 3. อาหารกับชาติพันธุ์ ซึ่งจะเป็นการศึกษาชนชาติต่างๆ ที่อพยพมาจากประเทศหรือชนเผ่าต่างๆ ที่มาพำนักอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ 8 จังหวัด เช่น ชาวกระเหรี่ยง ไทยทรงดำ มอญ และลาวครั่ง เมื่อกำหนดอัตลักษณ์และความโดดเด่นด้านอาหารได้แล้วจึงกำหนดจุดสนใจทางการท่องเที่ยวได้แล้ว นำมาเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเดิมในพื้นที่ด้วย และกำหนดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ด้านอาหารตามพื้นที่ทั้ง 3 แล้วจึงจัดการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกับชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ ททท. ผู้ประกอบการด้านธุรกิจนำเที่ยวและบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 100 คน พบว่า เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหารที่น่าสนใจและคิดว่ามีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ และเส้นทางเที่ยวชมริมทะเลน่าสนใจมากที่สุด สูงถึงร้อยละ 75 รองลงมาคือ เที่ยวชมริมแม่น้ำ 17 และอาหารกับชาติพันธุ์ ไทยทรงดำมีความสนใจเท่ากับเที่ยวชมกินปลา ได้รับความสนใจร้อยละ 4 เพื่อยืนยันผลดังกล่าว จึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 400 คน และพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ 4 อันดับแรก คือ เที่ยวชมริมทะเล เที่ยวชมริมแม่น้ำ สินทรัพย์จากอ่าวไทยและเที่ยวชมกินปลา จึงได้ทำการสังเคราะห์และผสมผสานเส้นทางที่มีลักษณะคล้ายกัน จนได้เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหาร ได้ 3 เส้นทางคือ 1) **เส้นทางทรัพย์สมุทร สุธรรษา พาไปชิม** นำเสนอวัฒนธรรมอาหารการกินที่สามารถเล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตของผู้คนริมทะเลอ่าวไทย 2) **เส้นทางล่องนที เอ็มอิมพี วิถีไทย** นำเสนอวิถีชีวิตของคนไทยในพื้นที่ที่มีแม่น้ำไหลผ่านก่อให้เกิดการเชื่อมโยงวัฒนธรรมด้านอาหารการกิน และ**เส้นทางอาหารไทย**

หลกมัจฉา นำเรียนรู้ นำเสนอเส้นทางของอาหารไทยในภูมิภาคที่ผูกพันกับปลาทั้งปลาน้ำจืดและปลาน้ำทะเล เมื่อกำหนดเส้นทางแล้วได้จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นตัวอย่างของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหารของทั้ง 3 เส้นทางไว้ในรูปแบบ 1 วัน (one day trip) 2 วัน 1 คืน (Two days trip) และ 3 วัน 2 คืน (Three days trip) เพื่อใช้ในการแนะนำนักท่องเที่ยวแบบอิสระ และได้ทำการทดสอบศักยภาพของเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อาหารที่ได้ โดยจัดกิจกรรม Familiarization trip ให้กับผู้เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวภาครัฐและเอกชน ตลอดจนนักท่องเที่ยว ผลการทดสอบปรากฏว่าผู้เข้าร่วมมีความพอใจในเส้นทางและให้ความเห็นว่ามีศักยภาพในเชิงพาณิชย์

ABSTRACT

Project title: The study of potential travelling routes for gastronomic tourism in western region

Research project title: Development of travelling routes for gastronomic tourism in western region of Thailand

This research study aims to investigate potentials of tourist attractions which are related to gastronomic tourism and to survey information of gastronomic tourism the western region in 8 provinces which include Nakornprathom, Ratchaburi, Kanchanaburi, Suphanburi, Petchaburi, Prachuabkhirikhan, Samutsungkram and Samutsakorn for determining potential gastronomic tourism routes. The research study used mix research methods which comprised of a qualitative research methods including a secondary data research, an in-depth with local experts in food and local ways of life and field survey of local attractions that were able to represent a uniqueness of local culture in aspect of food, local tradition and local wisdom based on concepts of agro-tourism, community-based tourism, and sustainable tourism and a brain-storming and a quantitative research method which was a survey of 400 volunteer tourists' opinions towards tentative gastronomic travelling routes.

Results of secondary research and a field survey found uniqueness and cultural identities of each province and that unique food culture of the area could be categorized into 3 categories which were; 1) provinces that had seashores which provided food and material from the sea, including Samutsungkram, Samutsakorn Petchburi and Prachuabkhirikhan, 2) provinces that were inland and rivers ran through which provided different food and materials, including Ratchburi, Kanchanaburi, Suphanburi and Nakornprathom and 3) Ethnic peoples who lived in all 8 provinces such as Karen people, Tai Dum people, Mon and Loas Klang. Once the local identity and the local uniqueness were analyzed and identified, they were used to specify attractions and set up themes of gastronomic tourism routes which included existing local tourist attractions. Then the brain-stormingsession was arranged for 100 participants which included local people, TAT officers, tourism and service business entrepreneurs and stakeholders The result showed that gastronomic tourism routes which had commercial potentials were; 1st Tiew Chim Rim Talay (touring and eating by the sea) (75 percent interested), 2nd Tiew Chim Rim Mae Nam (touring and eating by the rivers) (17 percent interested), 3rd Ethnic Tai Dam food and Tiew Chim Gin Pla (fish touring and eating) (4 percent interested for each). To confirm the result, the survey of 400 volunteer tourists' opinions towards the routes was conducted. The result of survey showed 4 potential routes which were 1st Tiew Chim Rim Talay (touring and eating by the

sea), 2nd Tiew Chim Rim Mae Nam (touring and eating by the rivers)), 3rd Sin Sap chak Aow Thai (Treasure of Gulf of Thailand) and 4th Tiew Chim Gin Pla (fish touring and eating) were most received. The researchers had synthesized the routes that contain similar food and stories. This resulted in 3 routes which were 1) **Sapsamut Sud Hansa Pa-pai-chim** (a Treasure of the ocean) which represented food culture and local ways of life of people who lived near the gulf of Thailand , 2) **Longnatee Aim-im-pee Withi- Thai** (a river run and a Thai food culture) which represented way of life of people who lived near the area where rivers ran through and bound the tides of cultures , and 3) **Ar-harn Thai Laang Majja Na-Rean- Ru** (a Thai food and Thai fish) which represented Thai peoples' way of life and cooking which were bound with fish in both rivers and the sea . Once the routes were set, 3 tentative travelling programs which included one day trip program, two days trip programs and three days trip program were also planned as recommended programs for FIT tourists. Potentials of these travelling programs were tested by arranging Familisation trips for both public and private tourism agents and independent tourists. Participants of the Fam trip were satisfied with the routes and thought that the routes had commercial potentials.